

Világosság

A Romániai Magyar Népi Szövetség napilapja

KOLOZSVAR, 1950. május 12. péntek.

Á R A 4 L E J VII. ÉVFOLYAM, 108. SZÁM.

A Szovjet Hadsereg történelmi győzelmének évfordulóján Sztálin elvtárs iránti szeretet és a béke jegyében ünnepeltek a Szovjetunió népei

MOSZKVA. — (Agerpres.) Május 9-én, a Szovjetunióban a szovjet népek a német fasizmus fölötti győzelmét ünnepelték. Moszkva, Kiev, Minszk, Baku, Riga, Kisenev és a többi városokban az üzemekben és gyárakban, iskolákban és egyetemeken, munkásklubokban és kulturothonokban gyűléseket, felolvasásokat, ünnepségeket tartottak, amelyeken a Nagy Honvédő Háború hősei vettek részt.

A Szovjet Hadsereg dicső győzelmeit és a Szovjetuniónak a háború után elért eredményeit visszatükröző kiállításokat rendeztek. Számos városban a győzelem napja tiszteletére népiünnepélyeket és sportversenyeket tartottak. A mozgóképszínházakban a szovjet népek a hitlerista Németország elleni háborúban véghezvitt hőstetteit megjelölték a legjobb szovjet filmeket mutatták be mint például „Berlin eleset”, „Az ifjú gárda”, „Legyőzhetetlenek” és számos más filmet. A győzelem napjának estjén Moszkvában, a Szövetségi Köztársaságok

fővárosában, a hős városokban: Leningrádban, Sztálingrádban, Szbasztopolban és Odesszában, valamint Kaliningrádban, Lwowban a győzelem napja tiszteletére 30 díszlövés dördült el.

Moszkva város dolgozói a Vörös-Téren, valamint a főváros utcáin és terein tűzijátékokban és a reflektorok fényében gyönyörködtek és az egész ország lakosságával együtt dicsőítették a legyőzhetetlen hadsereget, amely a Nagy Honvédő Háború idején a szovjet zászlónak soha el nem muló dicsőséget szerzett, most pedig éberen őrködik a szovjethaza békéjén és biztonságán. A győzelem napján a szovjet nép ismételtén kifejezte szeretetét és elismerését vezetője, a nagy Sztálin iránt.

Május 9-én, a győzelem napja alkalmából Vasziljevskij marsall, a Szovjetunió Fegyveres Erőinek minisztere és Jumasev tengernagy, a Szovjetunió haditengerészetének minisztere napiparancsot intéztek a Szovjet Hadsereg katonáihoz és tengerészeihez,

Az ország népe lelkesen ünnepelte a Győzelem Napját

BUKAREST. — (Agerpres.) A főváros dolgozói május 9-én a Victoria-téren a győzelem és a nemzeti függetlenség napját lelkesen ünnepelték.

Az ünnepségen résztvettek Vaida Vasile, a RMP KV Politikai Irodájának póttagja, földművelésügyi miniszter, Salajan Leontin vezérőrnagy, a RMP KV. tagja, az RNK fegyveres erőinek helyettes minisztere, Alexa Augustin helyettes közlekedésügyi miniszter és számos magasrangú tiszt, valamint a főváros dolgozóinak népes küldöttsége. Az ünnepségen résztvett Zotov M. A., a szovjet nagykövetség első tanácsosa, Kalganov tábornok szovjet katonai attasé, Makszimovszki A., a VOKS romániai képviselője.

Az ünnepség a szovjet és román himnusz eljátszásával kezdődött. Az ünnepi beszédet Mihalache Marin ezredes mondta. Beszédében rámutatott a Szovjet Hadsereg fényes győzelmének jelentőségére mind a világ, mind Népköztársaságunk dolgozói számára. Hangsúlyozta, hogy a Szovjet Hadsereg győzelme felborította az imperialistáknak azt a törvényt, hogy a Szovjetuniót, a német imperialistákkal megsemmisíthessék. Beszédében rámutatott arra, hogy a román nép soha nem fogja elfelejteni a dicső Szovjet Hadseregnek, hogy a szabadság és a szocializmus felé vezető utat megnyitotta az ország dolgozói számára.

Ezután Volkov P., a szovjet nagykövetség nevében mondott beszédet.

A GYŐZELEM NAPJÁNAK MEGÜNNEPÉSE KOLOZSVARON

KOLOZSVAR. — A város dolgozói is ünnepélyes keretek között emlékeztek meg május 9-én a győzelemről. Délután a RMP kolozsvári szervezete, az ideiglenes bizottságok, a hadsereg és intézmények, valamint a dolgozók képviselői megköszönték a Malinovszki-téri Szovjet Hősök emlékművét, valamint a hős szovjet katonák sírját.

Délután a Nemzeti Színházban díszgyűlés volt, amelyen Opre-

nea Ioan ezredes román nyelven, László Tihomír egyetemi tanár, a város ideiglenes bizottságának tagja, magyar nyelven mondott beszédet.

Történelmünknek ezek a pillanatai — mondotta a szónok — elválaszthatatlanul egybe-

Félmillió ember ünnepelte Prágában a Csehszlovák Köztársaság felszabadulásának ötödik évfordulóját

PRÁGA. — (Agerpres.) Május 6-án a prágai nemzeti színházban díszlövés rendezett a csehszlovák kormány és a Nemzeti Arcvonal Központi Bizottsága a Csehszlovák Köztársaság felszabadulásának ötödik évfordulója tiszteletére. A díszlövésen résztvettek a Csehszlovák Köztársaság kormányának tagjai, számos közéleti személyiség, a Csehszlovák Kommunista Párt vezetői, a kultúra, művészet és a tudomány képviselői, üzemi és gyári munkások. A jelenlevők meleg szeretettel fogadták és hosszasan éljenztek Bulganyin N. A., a Szovjetunió marsallja, a Szovjetunió miniszterelnökhelyettese vezetésével az ünnepségen résztvevő szovjet kormányküldöttséget. Ugyancsak meleg szeretettel fogadták a felszabadulás ötödik évfordulója alkalmából a Csehszlovák Köztársaság fővárosába érkezett küldöttségeket.

A díszlövés első szónoka Zapotocky Antonin, csehszlovák miniszterelnök volt, aki beszédében megemlékezett a Szovjetunió népeiről, a dicsőséges Szovjet Hadseregről, annak hős katonáiról és vezető tábornokairól. Beszédében hangsúlyozta, hogy a csehszlovák nép különleges hálával és szeretettel, hátfartalán tisztelettel emlékezik meg a példátlan ellenállás rendíthetetlen szervezőjéről, a német fasizmus és a vele szövetséges világreakció vereségének megszervezőjéről, a csehszlovák nép igaz barátjáról és

felszabadítójáról, Sztálin generálisszimusról.

Bulganyin marsall beszédében hangoztatta, hogy a német hadsereg veresége a felszabadulás mel-

A főváros dolgozói díszülés keretében ünnepelték Csehszlovákia felszabadulásának évfordulóját

BUKAREST. — (Agerpres.) A főváros dolgozói Csehszlovákia-nak a Szovjet Hadsereg által történt felszabadítása ötödik évfordulója alkalmából hétfőn délután a RNK Atheneumban ünnepi nagygyűlést tartottak. A külföldi kulturális kapcsolatokat ápoló román intézet rendezésében szervezett díszgyűlésen megjelentek a Nagy Nemzetgyűlés Elnöki Tanácsának, a RNK kormányának tagjai, a RMP KV, tagjai, a tömegszervezetek, a hadsereg és a kulturális élet képviselői. Az ünnepségen résztvett M. B. Mitin, a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának tagja, a Szovjetunió Legfelső Tanácsának tagja, valamint S. I. Kaptaradze, a Szovjetunió nagykövetségével az élen a diplomáciai kar tagját. Az ünnepséget Groza Péter dr. miniszterelnök nyitotta meg.

— Ma, — mondotta a miniszterelnök — amikor az angol-amerikai imperialisták új háborút készítenek elő a szabad világ ellen,

forrtak a Szovjetuniótól kapott segítséggel, a Szovjetunió békepolitikájával, a szocializmus hazájával. A román nép és az együttélő nemzetiségek egysége.

Joszf Visszarionovics Sztálin generálisszimuszunk,

A SZOCIALISTA SZOVJET KÖZTÁRSASÁGOK SZÖVET-SÉGE MINISZTERTANÁCSA ELNÖKÉNEK, MOSZKVA — KREML

A Szovjet Hadseregnek a fasizmus feletti aratott történelmi győzelmének ötödik évfordulója alkalmából engedje meg, hogy a román nép, a kormány és magam legmelegebb szerencsekívánatait fejezzem ki Önnek — a szovjet népek nagy vezetőjének, a győzhetetlen Szovjet Hadsereg nagy győzelmei szervezőjének és irányítójának.

A hitlerista fenevad megsemmisítése pusztulástól mentette meg a világot és lehetővé tette népünk, mint a dicsőséges Szovjet Hadsereg által felszabadított más népek számára is, hogy elnyerje nemzeti függetlenségét és a szocializmus építésének széles, napfényes útjára lépjen.

Népünk sohasem fogja elfelejteni, hogy a Szovjetunióknak köszönhetően hazája szabadságát és függetlenségét, sohasem fogja elfelejteni azt az erős és állandó támogatást, amelyet a nagy Szovjetunió nyújt számunkra népgazdaságunk megerősítéséhez és fejlesztéséhez, országunknak a szocializmus felé való fejlődéséhez.

Ma, amikor a háborús gyújtogató imperialisták és lakóik a hitlerista bűnözők módszereinek felhasználásával újabb világméretű mészárlást készítenek elő, dolgozó népünk, mely teljes lendülettel dolgozik és harcol a szocializmus építéséért, a nagy Sztálin géniusza vezette Szovjetunióban látja a béke, demokrácia és szocializmus óriási arcvonalát győzelmének biztosítékául.

DR. GROZA PÉTER
a Román Népköztársaság miniszterelnöke.

A CSEHSZLOVÁK KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI VEZETŐSÉGÉNEK, Klement Gottwald elvtársnak, a Párt elnökének

Május 9. Csehszlovákiának a német imperializmus igájából a dicsőséges Szovjet Hadsereg általi felszabadítása ötödik évfordulóján forró testvéri üdvözlésünket küldjük.

Az, hogy népeinket egyformán a nagy Szovjetunió hadserege szabaddá tette fel és országunk hadserege a győzhetetlen Szovjet Hadsereg oldalán résztvevett a hitlerizmus elleni harcban, megvetette alapját annak a mély barátságunk, mely országainkat egymáshoz fűzi abban a közös harcban, melyet a béke és szocializmus arcvonalának kerekeiben a háborús gyújtogató imperialisták ellen folytatnak.

Népünk őszintén örövend azoknak a sikereknek, amelyeket a testvéri csehszlovák nép ér el a Csehszlovák Kommunista Párt vezetésével a szocializmusnak a Csehszlovák Köztársaságban való felépítéséért folytatott küzdelemben.

További győzelmek, kívánunk a csehszlovák népek a szocializmus építéséért folytatott harcában!

Eljen a román-csehszlovák barátság!
Eljen a Csehszlovák Köztársaság!
Eljen a Csehszlovák Kommunista Párt, a csehszlovák nép vezető ereje!
Eljen az egész világ dolgozóinak tanítómestere és népeink legnagyobb barátja, Joszf Visszarionovics Sztálin!

A Román Munkáspárt Központi Vezetősége nevében

GH. GHEORGHU-DEJ

színté barátsága a Szovjetunió oldalán, biztosítja a kivívott nemzeti függetlenséget. A beszédet ünnepi műsor követte.

ságból népi demokratikus köztársaságba alakult. Bulganyin marsall ezután a békéért vívott harcról beszélt és hangoztatta, hogy nemzetközi téren ma ez a legfőbb feladat. „Elszánt harcunk az előttünk álló feladatok teljesítéséért és új sikereink a szocialista építés terén — mondotta a szónok — még jobban növelik a béke híveinek erőt és nem engedik meg a háborús gyújtogatók szándékainak megvalósítását.

Bulganyin marsall beszéde után a népi demokratikus országok üdvözölték a felszabadulás ötödik évfordulóját ünneplő csehszlovák népet.

A díszgyűlés résztvevői lelkes hangú levelet intéztek a felszabadító szovjet csapatok legfőbb parancsnakához, Sztálin elvtárhoz.

Május 7-én, vasárnap a prágai Vencel-téren díszszemlért tartottak a hadsereg, a rendőrség és a milícia katonái egységei felett. Gottwald Klement köztársasági elnök a díszszemlén beszédet tartott, amelyben többek között hangsúlyozta, hogy a népek szabad akaratát tiszteletben tartó sztálini politika tette lehetővé, hogy a Csehszlovák Köztársaság népe kezébe vegye sorsának irányítását, leszámuljon a nép árulóival, a kapitalista vérszopókkal és megkezdje hazájában a szocializmus építését.

Gottwald Klement köztársasági elnök Csehszlovákia felszabadulása ötödik évfordulója alkalmából látogatást intézett Svornik elvtárhoz, a Szovjetunió Legfelső Tanácsa Elnökéne elnökéhez, amelyben a csehszlovák nép köszönetét fejezte ki a Szovjetunió népének a fasizmus megszállók alól történt felszabadításáért.

Ezután Lubomir Linhart, a Csehszlovák Köztársaság nagykövete mondott beszédet. Az ünnepélyt gazdag művészi műsor zárta be.

Rónai Sándor a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke

BUDAPEST. — (Agerpres.) A magyar országgyűlés hétfőn megkezdte új ülésszakát. A Magyar Népköztársaság országgyűlése tudomásul vette Szakassit Árpád levelét, amelyben közölte az országgyűlés elnökével hogy egészségi állapotára való tekintettel lemond a

Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnökségéről. Az országgyűlés tudomásul vette Rónai Sándor külkereskedelmiügyi miniszteri tisztségéről való lemondását és megadta részére a felmentést. A Magyar Népköztársaság országgyűlése Rónai Sándort

egyhangulag megválasztotta a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnökévé.

*

Rónai Sándor 1892 október 6-án született Miskolcon. Apja szegény napszámos, földműves ember volt. Már tanuló korában résztvett az ifjúmunkás mozgalomban tagja lett az építőmunkások szakszervezetének. Ettől kezdve különböző vezetői tisztségeket töltött be úgy a MEMOSZ-ban, mint a Szociáldemokrata Pártban.

Az 1918–1919-es forradalomban tagja volt a munkástanácsnak. 1941-ben büntető munkásszázádba vitték, majd internálták. 1944 december végén került vissza Miskolcra. A Szociáldemokrata Pártban az első pillanattól kezdve következetesen harcolt a munkásegységért és hirdette a kommunistákkal való együttműködést. 1945 július 26-án közellátási miniszterré nevezték ki és azóta megszakítás nélkül tagja a kormánynak. Jelentős szerepe volt abban, hogy a hazaáruló reakciós jobbszárny ellen vitt harc eredményeként megvalósult a munkások egysége. Az egyesülés után Rónai Sándor tagja lett a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének.

LONDON. — (Agerpres.) A Daily Worker című lap Sydney-i tudósítója beszámol arról, hogy az ausztrálai Kommunista Párt törvényen kívül helyezte az indított tiltakozó sztrájkba eddig az ausztrálai sztrájkos munkások kétharmada kapcsolódott be.

*

ISZTAMBUL. — (Agerpres.) Sajtótudósítások beszámolnak arról, hogy hirtelen rosszra fordult a török hatóságok által bebörtönzött Nazim Hikmet, haladó török író egészségi állapota. Nazim Hikmet ügyvédje május 5-én kijelentette az újságírók előtt, hogy Hikmet élete veszélyben van, mert három napja nem eszik és nem iszik semmit.

*

NANKING. — (Agerpres.) A kínai népi felszabadító hadsereg 3. hadserege lelkesen készül Csusan, Kinmen és Formosa sziget felszabadítására. Ezért tanulócsoporthoz küldött Hainan szigetre hogy átvegye a Hainan felszabadító 4. hadseregnek a partszállási hadműveletekben szerzett tapasztalatait.

*

PÁRIZS. — (Agerpres.) Május 6-án Brüsszelből jövet repülőgépen Párizsba érkezett Ilja Ehrenburg szovjet író. A francia hatóságok nem engedték meg számára még azt sem, hogy pár órát töltsön Párizsban, míg fáradaimat kipihen. Ehrenburgnak megtiltották, hogy elhagyja a repülőteret és arra kötelezték, hogy azonnal szálljon fel a Svájcba induló repülőgépre.

*

PANAMA. — (Agerpres.) A reakciós panamai kormány törvényen kívül helyezte a Kommunista Pártot. Ezzel kapcsolatban a kormány törvényt hozott, amely megtiltja a kommunisták részére, hogy az állami intézményeknél állásokat viseljenek.

*

RÓMA. — (Agerpres.) A római katonai törvényszék ítéletet hozott a háborús bűntettekkel vádlott Graziani volt fasiszta marsall bűnperében. A törvényszék 19 évi börtönbüntetésre ítélte, de a büntetést 13 évre szállították le, amelybe beszámították az előzetes letartóztatásban eltöltött időt, úgy, hogy Graziani 14 hónap múlva szabadlábra helyezik.

Ejszakai váltás

AZ ÁLLAMI MAGYAR SZÍNHÁZ ÚJ BEMUTATÓJA

Népköztársaságunk nemzetiségi drámairodalmának jelentős alkotásait Bruckstein jiddis író „Ejszakai váltás” című darabját mutatta be az Állami Magyar Színház. Tegyük hozzá: nagy sikerrel. Színházunk közönsége meleg fogadtatásban részesítette a darabot, nyiltszini tapsokkal jutalmazta az író harcos és pártos kiállását, a színészek játékát, a darab mondanivalóját. Állást foglaltak a nézők, igazat adtak az írónak.

A darab lényeges mondanivalója — visszapiplintás, emlékeztető. A fasiszta rablőháború borzalmának egyik legkegyetlenebb, legembertelenebb részletét, az auschwitzi haláltáborhoz vezető színpadra.

Gyűjtőtábor, gázkamra, krematórium. Vajjon az emberiség történelmének e leggyászosabb és legszegényteljesebb emlékeit ismeri-e, helyese-e ma felidézni? Nos, a nézők túlnyomó többségével együtt, határozottan kijelentjük, hogy az Állami Magyar Színház műsorpolitikája ezuttal is helyes volt. A darab ma — és éppen ma — nagyon is időszerű. A barbár német fasiszta imperializmust szétfőrté ugyan a Szovjet Hadsereg vasútle. De azok, akik számára az egyre erősböző munkásmozgalom szűkké teszi a polgári demokrácia kereteit, új fasisztust keltenek életre. A vadállati kegyetlenségű SS-tiszt nem jobb, de nem is rosszabb a Wall-Street négerfincselő, kommunista üldöző, gyarmati népeket megszálló láncos ebeinél. A darab tökése, Sacher, — akinek a legalapvetőbb életelve a „mit nyerek én ebből?” jelszóban csúcsosodik ki, s aki a fasiszta hóhérral való szövetkezést, a legaljasabb árulást, vagy a faji egység hirdetését egyformán jó eszköznek találja arra, hogy parazita életét és bankbetétjét megmentse — a világ bármely kizsákmányolójának leglényegesebb jegyeit viseli magán. De nem ismeretlen előttünk Jakab sem. A hozzá hasonlók járnak ma elől jó példával a holdog élet építésében, az új fasisztákkal szembeni gigászi harcban. Jakab a bensőnközé férközik közel, a magunkénak érezzük őt. Ezzel a darab az együttélő nemzetiségek megbékélésének, a nacionalizmus, sovínizmus, antiszemitizmus meg elő oszkevényeit végleges felszámolásában nyújt segítséget. Heinrich, a német munkás rövid megjelentetésével az író éleslátással világit rá, hogy a Müllerék vagy Fritzek — nem az egész német nép, hogy a német nép soraiban is voltak és vannak becsületes, jószándékú emberek, akik a legszörnyűbb terror közepette elég bátrak voltak ahhoz, hogy a fogoly szovjet tiszttel szövetkezzenek és segítkezzenek nyújtásának az elnyomottakkak. Amikor az író mindezt pártos elvszerűséggel megmutatja, — amikor mellénk állítja Jakabot és társait, Heinrichet, a német munkást, amikor engesztelhetlenebb, elszántabb gyűlöletet ébreszt a fasiszta dudavak, közvetve pedig az újabb borzalmakat forraló angol-amerikai imperialisták ellen, az „Ejszakai váltás” nem elborzaszt, hanem megkeményít. Az újabb háború megakadályozásáért, a népek közötti békés együttélés feltételeinek megteremtéséért vívott küzdelmünkben válik kemény harcostársunkká.

Ime, ez az, ami a mult sebeit feltépő darabot különösen időszerűvé teszi.

A darab színrehozásáért csak dicséret illetheti az Állami Magyar Színházat. A rendező (Hárag György) csekély kivétellel erőteljesen, reálisan, tisztán hozta ki a darab leglényegesebb ideológiai és politikai mondanivalóit. E megállapításra igazolást nyújt az a mód is, ahogyan a közönség reagált az egyes jelenetekre. Különösen jól kidolgozták és következetesen végigvitték tartjuk Jakab, Elk Leizer, másrészt a Sacher, Müller, Fritz és Heinz alakját. Jakab (Senkál Endre) alakja még hitelesebbé válhatik, ha a rendezés kevesebb súlyt helyez Jakab egyéni tragédiájára — nevezetesen meggyilkolásának vé-

letlenszerű voltára. Különböztetve Senkál Endre néhány ismételt vizsátó szükségletlen arckifejezéstől eltekintve, helyesen oldotta meg feladatát. Elk (Bartha Gábor) alakjában problematikus az, hogy az egykor önmagába zárkózó, fellegekbe kapaszkodó költő miért (részben az is, hogy hogyan) vállk a felszabadulás után munkássá. Bartha Gábor meggyőző erővel alakított. Ugyanezt mondhatjuk el Szentes Ferencről is, aki a szegényparaszt, analfabéta zsidó alakját megrázóan alakította. László Gerő Aron alakját szintén helyesen fogta meg. Csengő hangjának szabadon ereztetése, — még a léger nyomasztó körülményei között is — valamint megszokott, tempós mozdulatai rontottak a művészi hitelességen. Csóka József helyesen alakította a hagyományokba, hitbe kapaszkodó, de adott pillanatban maga is lázadóvá váló zsidó kispolgárt. Sarlaj Imre Sacherje önző, undorító, minden aljasságra kapható — élethű figura volt. A közönség viharos tapsal mondott ítéletet a tőkés felett, elpusztításának jelenetében. Az alakítás egyetlen hibája, hogy néha a hanglejtés, egy-egy mozdulat komikus hatásra ad okot, itt pedig a komikumnak nincsen helye. Nemir alakja nem eléggé körvonalazott azok számára, akik nem rendelkeznek közvetlen tárgyszerűséggel. Részben ezért, részben a rendezés beállítására s a Perényi János nem eléggé tartalmas játéka folytán, Nemir cselekedeteit nem látjuk eléggé megokoltaknak. Kiváló alakítást nyújtott Imréd Géza, Müller szerepében. Nyugodt, tüzások nélküli játékaival a minden emberi vonásból kivetkőzött, kegyetlenül megfontolt ragadozó SS-tisztet állította a nézők elé. Ugyanez áll Heinz (Horváth Béla) és Fritz (Török József) alakjára, a feljebbvalókat árnyékként követő és visszhangként ismétlő buta, önállótlan, de annál kegyetlenebb SS-legényekre, akiket a két fiatal színész reálisan jelenített meg. Kevesebb mondhatjuk el ezt Orosz Luiza (Láma) és Szakács Éva (Mura) alakítására. A két munkásfeleség túlságosan hasonlított a jólismert kispolgári asszonyokhoz. Az egész rendezésben talán a legnagyobb hiányérzetet az Ivása alakja kelti. Ivása fogoly szovjet tiszt, aki Heinrich, a német munkás segítségével, a szovjet csapatok előretörésekor megszervezi a lázadást a különböző táborokban. Nem kétséges, hogy Ivása a tábor foglyainak kiszabadulásában a fő mozgatóerő. Az írónak nem volt elégséges alkalmára arra, hogy a szovjet tiszt alakját kellően kidomborítsa. Ezért is, de a rendezés folytán is, Ivása alakja elszintenedett, eltörpült. Flóra Jenő nem hozta magával a színpadra azt a többletet, amittl minden néző az első pillanatban megérezheti, hogy itt egy új erő lépett közbe. (Csak közvetve tudjuk meg, hogy Ivása szovjet tiszt.) Flóra mosolygással igyekezett pótolni a szovjet tiszt erejét és töretlen optimizmusát. Az alak irreálisá vált. Elhibázott volt a Heinrich (Réthely Ödön) alakja is. A német munkás Réthely alakításában kétségtelenül szimpatikus volt, a szerep azonban több erőt és lendületet követel. A nyolc háfling (Kiss László, Márton János, Gaál Lajos, Danosó György, Lohinszki Loránd, Kiss Albert, Szendrei Mihály és Schesi Péter) jól kapcsolódtak a darab egészéhez. — bár némi uniformizáló hajlam nyilvánult meg beállításukban.

Egészebe véve, mind a darabot, mind pedig az előadást a Párt céltudatos nemzetiségi politikája komoly sikereként könyvelhetjük el. Ehhez nem utolsó sorban hozzá kell vennünk a közönség, — a színházaink nézőterét egyre nagyobb számban elfoglaló új közönség — magatartását is a darab iránt. Olyan sikerek ezek, amelyeknek ösztönzőleg kell hatniuk Népköztársaságunk magyar nyelvű drámairodalmának megszületésére is.

ORBÁN LAJOS

Népek harca a békéért

BEFEJEZŐDÖTT MAGYARORSZAGON A BÉKEÍVEK ALÁÍRÁSA

BUDAPEST. — (Agerpres.) A Magyar Népköztársaságban befejeződött a stockholmi békefelhívás aláírása. Az aláírások gyűjtése a legnagyobb lelkesedés légkörében folyt le. A mozgalomban az egész dolgozó magyar nép résztvett és egyöntetűen hozzájárult a békefelhíváshoz, amely követeli az atomfegyver megtiltását. A magyar nép ismételtén bebizonyította, hogy kitartóan harcol a béke nemzetközi frontján.

Az egész országban a békeíveket 7 millió 123.620 munkás, dolgozó földműves, értelmiségi, katona és diák írta alá. Egyidejűleg 26.236 békebizottság alakult.

SZIRIA KÖZELETI VEZETŐI AZ ATOMFEGYVER FELTÉTELNÉLKÜLI BETILTÁST KÖVETELIK

DAMASZK. — (Agerpres.) A Damaszkuszban megjelenő újságok május 4-én Sziria 105 közeleli vezetőjének az ENSZ-hez intézett levelét közölték, amelyben az atomfegyver feltétel nélküli betiltását követelik. — Alulírottak — írják a levelben — kérjük az emberek megfélemlítésére és tömeges kiirtására szolgáló atomfegyver betiltását. Ugyanakkor szigorú nemzetközi ellenőrzést kérünk, amely biztosítsa az atomfegyver betiltásáról szóló határozat végrehajtását. Az a véleményünk, hogy háborús bűnössé kell nyilvánítani azt a kor-

mányt, amely először használja az atomfegyvert.

A levél aláírói között volt miniszterek és képviselők, egyetemi tanárok és mások szerepelnek.

KÉTSZÁZEZER KANADAI POLGÁR KÖVETELI A KORMÁNYTÓL A BÉKEFELHÍVÁS ALÁÍRÁST

TORONTO. — (Agerpres.) A béke hívei kanadai bizottságának küldöttsége 200.000 aláírással kérvényt nyújtott be a kormányhoz. A kérvény javasolja a kormánynak, hogy írja alá a stockholmi békefelhívásnak az atombomba megtiltására vonatkozó felhívását.

A küldöttség felkereste Pearson kanadai külügyminisztert, aki jöllehet többibben támadást intézett a kanadai békemozgalom ellen, a közvélemény nyomására kénytelen volt fogadni a békeküldöttséget.

ORSZAGOS BÉKEKAMPANY INDULT OLSZORSZÁGBAN

RÓMA. — (Agerpres.) A béke hívei mozgalma olasz bizottsága május 5-én és 6-án plenáris ülést tartott Rómában Pietro Nenni elnökletével és 64 tartományi bizottság képviselőinek jelenlétében. A bizottság elhatározta, hogy országos kampányt indít a stockholmi békefelhívás támogatására. Nenni beszédében rámutatott arra, hogy a legkomolyabb hiba egyrészt a háborús veszély alábecsülése, másrészt a háború elkerülhetetlenségének elképzelése.

A német ifjuság találkozója

Május 21-én és 22-én a Szabad Német Ifjuság találkozót rendez Berlinben. A találkozó felmilió ifju vesz majd részt és előkészületei nemcsak a Német Demokratikus Köztársaságban, hanem Nyugat-Németországban is lázasan folynak.

A Szabad Német Ifjuság, amely az 1945-ben alakult antifasiszta bizottságokból fejlődött ki, most először szervez ilyen nagyarányú megmozdulást. Számos külföldi ország, köztük a Szovjetunió és a népi demokratikus országok küldöttségei utaznak Berlinbe az ifjusági találkozóra, ahol az új német ifjuság hitet tesz a Németország egységéért és az európai béke biztosításáért folyó harc mellett. A sokat szenvedett német ifjuság ezen a találkozón előadásokkal, táncos előadásokkal, sportünnepélyekkel szórakoztatva azt is ki akarja fejezni, hogy elutasítja az imperialisták eszeveszett kihívásait és a boldog, építő munkát, a kultúrát, az életörömet választja.

Az imperialisták részére súlyos csapás, ha a világ bármely részében az ifjuság is fellép háborús terveik ellen és szilárdan kifejezésre juttatja, hogy nem akar többé ágyúttölték lenni. A német ifjuság találkozásának azonban még külön jelentőséget ad az, hogy az imperialisták elsősorban az ő soraikból akarják toborozni európai zsoldosaikat és Németországot változatlanul provokációs politikájuk egyik legfontosabb terepének tekintik. Allandóan fokozódik a nyomás, amelyet Németországra gyakorolnak. Nyugatnémetország elszakítása az ország másik felétől alapja az Európa területén kifejtett háborús előkészületeiknek.

A május 21-én és 22-én berlini ifjusági találkozó békétüntetés lesz, ezért nyugtalanítja a háború szervezőit. Propagandájuk azt a rágalmat terjeszti, hogy a szovjet agresszió megnyilatkozásáról „van szó. De ezzel nem sikerült leplezni saját növekvő agresszivitásuk jeleit. Hiszen Churehill az angol parlamentben nyilatván állást foglalt egy nyugatnémet hadsereg felállítására mellett, melynek az imperialisták oldalán kellene harcolnia a Szovjetunió és a népi demokráciák ellen. Néhány nappal ezután a nyugatnémet bábormány megkapta a hivatalos felszólítást hogy csatlakozzék az úgynevezett Európa Tanácshoz.

A Német Demokratikus Köztársaság jelentős gazdasági és politikai eredményeit látva, az imperialisták érzik, hogy az idő nem nekik dolgozik és azt a következtetést vonják le, hogy ingadozó helyzetükben, aljas céljaik elérésére bármilyen eszközt alkalmazhatnak. A német ifjuság már többször megmutatta, hogy az egységért, békéért küzdő német nemzeti frontnak fontos tényezője. A keleti és nyugati övezetek között az ifjuság tartja a legjobb kapcsolatot. Most pedig, a német ifjusági találkozó — amely minden békeszerető ember szolidaritása fog kísérni — a hatalmas felvonulás a béke, a demokratikus egység és nemzeti függetlenség jelzavaival minden eddiginél komolyabb figyelmet kelt lesz a német nép részéről az imperialista provokátorok felé.

Örömmel vettem tudomást a marosvásárhelyi értekezletről és csatlakozom a határozathoz

Alulírott római katolikus plébános, ezennel kijelentem, szívből óhajtom a marosvásárhelyi határozatot támogatni, mivel a béke érdekét szolgálja. Akarom a békét, elítélem a háborus uszítókat és az atombomba használatát. Kívánom a Román Népköztársaságban a kormány és a római katolikus egyház közötti megegyezést. Magatartásommal a béke táborát erősítem.

Nagyzsám (Temes megye),
1950 május 4.

MITTEKÓ JÓZSEF
plébános.

*

Alulírott keresztesi plébános, a következőket jelentem ki:

Mint katolikus pap, a béke feltétlen híve vagyok, erről nyilvánosan a szószéken és a kultúrthozban a nép előtt is hitet teszek. Mint MNSZ-tag is, résztvenni óhajtok a demokratikus munkában. Bár a kánoni engedelmséget és papi eskümet be óhajtom tartani, mégis kijelentem, hogy politikai parancsokat előjárásomtól nem fogadok el. Tevékenységgem mindenben a békekeletét kívánom támogatni.

Elítélem azokat, akik az atomfegyver használatát óhajlják.

LACKAI ISTVÁN,
plébános.

*

Alulírott moravici római katolikus plébános, örömmel vettem tudomást a marosvásárhelyi határozatról amely a stockholmi békefelhívás értelmében felhívással fordul a katolikus lelkészekhez, egyháztanácsosokhoz és kimondja, hogy háborus bűnösnek nyilvánítja azt, aki elsőnek használja háborus célokra az atombombát, vagy pedig háborút kovácsol. Továbbá csatlakozom ahhoz a határozathoz, amely kimondja az egyház beilleszkedését népi demokratikus országunk törvényes keretébe, amely kormányunk és egyházunk közös megegyezését jelenti. Mint a római katolikus egyház lelkésze, kötelességemnek tartom elítélni a háborus uszítókat és népemmel együtt harcolok a béke érdekében.

Moravica (Temes megye),
1950 május 4.

BALOG ISTVÁN
plébános.

A tulzott munkavállalás ellenére, komoly eredmények születtek a májusi versenyben a „Triumf”-ban

KOLOZSVAR. — Közeledett május elseje. E nap tiszteletére a „Sovrompetrol” munkatelepén erőteljes ütemben folytak a szocialista munkaversenyek. És ez a versenymozgalom felhívás formájában futótűzként terjedt végig az ország többi üzemeiben is.

A felhívás a kolozsvári „Triumf” autógyertyagyár dolgozóit is megmozgatta... Az üzem versenyfelelőse embertől emberig járta végig a munkatermet. Décei Magda gépénél is megállt:

— Holnap mi is megindítjuk a versenyt. Ma délben, munka után összeállítjuk a versenypontokat. Ideje, hiszen alig négy hét választ el a nagy naptól, — mondta s már ment is tovább.

Décei Magda izgatottan dolgozott tovább. Végre, hosszú szírénaugás törte meg a gépek egyenletes zugását. Alig telt el néhány perc s már valamilyen nyien úgy ahogy voltak, munkaruhában, a kánoni termében szorongtak. A zaj elült. Kezdődött az ülés.

MEGSZERVEZIK A VERSENYT

— Elvtársak! Holnap megkezdjük a versenyt — kezdte beszédét az üzemi bizottság titkára — aztán így folytatta: — Most egyetlen feladat áll előttünk: minden akaratunkat és munkaerőnkét a verseny sikerének szolgálatába kell állítanunk. Munkánkat még jobban meg kell szerveznünk. Majd felolvasta a versenypontokra vonatkozó javaslatokat. Megkezdődtek a hozzászólások: az egyéni és csoportvállalások. A dolgozók többek között azt is vállalták hogy önkéntes munkával az üzem egyik raktárhelyiségét kultúrthozná építik át.

Április 26-án újabb összehívást a szervezési csoportulást. Happ János lakatosmester megkérdezte Pásztor Andrást:

— Mi lenne, ha az ünnepi műszakra vállalnánk az új preségek felállítását és üzembehelyezését? Pásztornak nem volt ellenvétele s így megbeszéltek a dolgot még Henschlig Mórral és Onut Vasileval is.

NORMADÖNTÉS AZ ÜNNEPI MŰSZAKON

A beszámoló után Happ indjárt szót kért. Még nem

tudta pontosan, hogyan fejezi ki magát, de elkezdte: — Csak annyit szeretnék mondani, hogy mi négyen, lakatosok, az ünnepi műszakon felszereljük és üzembehelyezzük a három presépet. Mindenki tapsolt. Aztán nyolcan jelentették meg be vállalkásukat.

És Happ Jánosék normát döntöttek. Mikorra az ünnepi műszak befejeződött, négy gép ágaskodott egymás mellett. Mert nemcsak a vállalt három gép felszerelésével készültek el, ami amugyis több mint egy heti munkát jelentett volna, hanem a vállaláson felül egy preséppel többet állítottak üzembe. A rekordnap során tömegével tüntek ki a normadöntők: az automata osztályról Ludasi Irén 135, Dászkál Ilona 117, Fehér Anna 108 Bara Rozália 107, Szabó Irma 96, Jaskó Ilona 80 és Bob Anna 73 százalékkal szárnyaltak túl az előírányszót.

A kemény akarat szép eredményt biztosított: május 1 tiszteletére túlhaladták tervüket. Míg az első évnegyedben lemaradtak, az áprilisi tervet nemcsak teljesítették, hanem túl is szárnyalták két százalékkal. A verseny során vállalt három eszterga és két csavaranyagyártó gépet javítottak meg és helyezték üzembe. Megépítették a sportpályát, amelyhez 384 önkéntes munkaórát végeztek.

HIÁNYOSSÁGOK

Bár az elért eredményhez képest kismértékben, de itt-ott hiányosságok is mutatkoztak a verseny megszervezése terén. Például a kultúrthozon megépítésének vállalásánál. A szakszervezet megfelejtkezett arról, hogy a verseny folyamán a dolgozók elsősorban a termeléssel lesznek elfoglalva. Azonkívül, hogy a sportpálya megépítése mellett, a rendelkezésre álló idő alatt nehezen tudnának szakítani időt a dolgozók a kultúrthozon felépítésére is. Vagyis nem vették figyelembe körültekintően a lehetőségeket és így nagyot markolva, természetesen, hogy nem teljesíthették számszerűen vállalásukat: a kultúrthozon nem készült el.

A tanulságból okulva az üzem dolgozói és az üzemi bizottság minden bizonnyal, a jövőben az eddiginél körültekintőbben szervezik meg a versenyeket.

LÁSZLÓFFY IBOLYA.

Szalacson is versenyben végezték el a vetést

SZALACS. — Szalacs község dolgozói az elmúlt hónapban komoly munkát végeztek a vetési terv teljesítéséért. Május 1. tiszteletére munkaversenyeket szerveztek, s ennek szellemében dolgoztak, hogy méltóképpen megünnepelessék a világ dolgozói szolidaritásának napját. A versenyek következtében községünk dolgozói nemcsak teljesítették, hanem túlszárnyalták a vetési tervet. A munkálatokban György Imre, Vida Ferenc, Gáti József, Székely István, Balaskó Ferenc és Csütörtöki József dolgozó földművesek tüntek ki. Példájukon felbuzdulva a többi dolgozó földművesek is sikeres munkát végeztek, idő előtt teljesítették a vetési tervet.

Községünk dolgozói a Román Munkáspárt irányításával május 1-én lelkes ünnepséget rendeztek, amelyen tiltakoztak az imperialista háborus uszításai ellen és követelték az atomfegyverek feltelnelküli betitását, — írja Kuzmányi Erzsébet levelezőnk.

„A jövőben még nagyobb lendülettel dolgozunk”

— írják a kitüntetett dolgozók

A természetben elért kiváló teljesítményekért május 1. alkalmából számos munkást kitüntetésben részesített a Nagy Nemzetgyűlés Elnöki Tanácsa. A kitüntetett dolgozók örömmel fogadták munkájuk elismerését és ígéretet tettek, hogy ezután még nagyobb odaadással és lelkesedéssel harcolnak munkájukon keresztül a szocialista építésért, a békéért.

Erről ír a kolozsvári „Unirea”-gyár három kitüntetett dolgozója.

Zedler Gyula

a következőket írja: „Örömmel vettem tudomásul Pártunk, kormányunk és a Nagy Nemzetgyűlés határozatát, amikor május 1-én a természetben elért eredményes munkámért engem is kitüntetésben részesített. E megtisztelő kitüntetés alkalmával fogadom, hogy a jövőben Pártunk irányításával és támogatásával még nagyobb lendülettel harcolok állami tervünk teljesítéséért és túlszárnyalásához s ezáltal a közösség érdekeit szolgáljam és közreműködjek a béke érdekében megőrzéséért és a szocializmus mielőbbi felépítéséért hazánkban.”

Kovács Róbert

igy ír: „Köszönetet mondok Pártunknak és kormányunknak azért, hogy engem a Munka Erdemrendjével tüntetett ki. Boldogan és büszkén viselem az érdemrendet, mint munkám jutalmát és igyekszem, hogy a jövőben is jól dolgozzam, mert minden cselekedetem egy tégla, amellyel hozzájárulok a szocializmus építéséhez.”

Török Pál

ezeket írja: „Ez év május 1-e nagy boldogságot jelentett számomra: munkámért elismerésben részesítettek, a Munka Erdemrendjével tüntetett ki. Öröklé nevezetes e nap számomra. A jövőben még nagyobb munkakedvvel dolgozok munkahelyemen, hogy hozzájáruljak állami tervünk teljesítéséhez és túlszárnyalásához s ezáltal a közösség érdekeit szolgáljam és közreműködjek a béke érdekében megszilárdításában.”

A létai dolgozó földművesek meggyőződtek a kollektív gazdálkodás felsőbbrendűségéről

A létai dolgozó földművesek egy csoportja az elmúlt vasárnap meglátogatta a süttmegi kollektív gazdaságot. A látogatást a Román Munkáspárt tudományi bizottsága kezdeményezésére a létai ideiglenes bizottság szervezte, hogy a helybeli szegény- és középparasztoknak megmutassa a helyi utat, a kollektív gazdálkodás nagyszerűségét.

A süttmegi kollektív gazdaság dolgozói örömmel, szívesen fogadták a látogatókat. Hamarosan csoportok alakultak a süttmegiek büszkén mutatták eredményeiket. Beszéltek életükről, a kollektív gazdaságról, a közös munkáról, a biztos jövőjükéről.

A létaiak nagy figyelemmel, szakértelemmel vizsgálták az új istállókat. Megesodáltak méreteit, a beton tartóoszlopokat, a cement levezető-árkot, a korszerű járszlat, nézegették a hidlász hosszúságát, a szellőztető berendezést, s sokat foglalkoztatta őket a villany, amit az istállóba is bevezettek a kollektív gazdaság dolgozói.

Megtudták a létaiak, hogy a teheneket valamennyit, siementhalai fajtajúra cserélték ki a kollektív gazdaságban.

— Mi csak fajállatot tenyészünk — mondotta Balas Vasile, a kollektiva tagja.

— Nálunk mikor lesz ilyen istálló? — kérdezte az egyik létai dolgozó — még villany is van beúne...

— Ilyen? ... messze vagyunk attól — válaszolta egy másik látogató.

Popa Gligor, a helyi ideiglenes bizottság elnöke nem állhatta meg felelet nélkül.

— Nem vagytok messze! Mondjátok el otthon, a mi eredményeinket, szóljatok boldog életükről, végezzetek eredményes felvilágosító munkát. Akkor majd hamarosan ti is ilyen istállót építhettek!

A villany, amit a gyéresi Sodrónypár dolgozóinak segítségével szorítottak fel a gazdaságban, nagy elismerést váltott ki a látogatókból. A létaiak annak lehetőségét latolgatták, hogy náluk, otthon miként valószínűsíthetnék meg. Igen tetszett nekik az, hogy Süttmegnek saját, külön villanytelepe van, hogy este fényárban úszik a kanyargós falusi utca, s a házakban nem kell többé petróleumlámpa mellett vakoskodni. A gyermekek — gyermekek is

jöttek a látogatókkal — nagy örömmel forgatták a villanykapcsolók gombját, s az egyik kislány, 10–12 éves lehetett, mindjárt ki is jelentette:

— Megmondom édesapámnak, hogy lépjön kollektív gazdaságba, legyen nálunk is villany.

Popa Teodosiának a kollektiva egyik igen értékes tagjának sok hallgatója akadt. Popa Teodosie kitűnő agtatórnak bizonyult. Ötvennégy esztendő, keménykötésű asszony. Szemei vidámak, akár a felhőtlen ég. De csak azóta, amióta biztos az élete, amióta kollektív gazdaságba lépett. Azelőtt nem sok oka volt a vidámságra. A múltban sok keserűséget nyelt. Fialatkorában eselőd volt, aztán férjhez ment. Hazajött a faluba. Van annak már több mint harmincöt esztendeje. Kemény munkával telt el a harmincöt év és sok nélkülözéssel. Popa Teodosie erről beszélt. Nem használt jelszavakat, egyszerű mondataival nagyobb hatást ért, mint bármilyen szónoklattal. Így beszélt a multról:

— Még ruhám sem volt, rendes. Téltre, Ion, a férjem, fapótot faragott magának, nekem, meg a gyermekeknek, hogy kijárhassunk a házból. Volt egy kis tehénkénk, de tejet nem itunk, vaját nem ettünk. Bevitük a városba, hogy összeszedjünk egy kis pénzt — földre. Mikor pedig a malac, — magunknak szántuk az elején — szurásra hizott, eladtuk, hogy gyűjtsük a pénzt. A buzából egy magot sem tartottunk meg. Kenyeret nem ettünk, az utolsó szemig eladtuk a magot, mi pedig puliszkán ettünk, éveken át, reggel, délben, este.

— Így kuporgattunk össze néhány hold földet. Ahogy pénzünk futotta: egy-egy tenyérnyi darabkát a határ hét, egymástól távolos részén. Alig győztük szelálgálással a munka idején. Itt is kellett valamit dolgozni, ott is. A sovány tehénke, meg igapárja — a szomszédával fogtuk egymás mellé munka idején — lesoványodott, aztán tukarmányt kellett vásárolnunk pénzért, hogy valamire valóan is helyrehozzuk az állatokat.

— Megfeszített munka és nyomorúságos tengődés volt a múlt. Összekuporgattuk a földet, de a szegénység maradt. — S látjátok, ma már van mindennünk. Nemesek nekem, de az összes többi szegény- és középparasztnak is. Ekkor kollektív gazdaságba tömörültek. A föld most már nekünk terem. Régen

azt mondtam, hogy nekem, de valójában nem volt így, mert a kis darabkákban művelt föld alig hozott valamit... Most közös erővel többre megyünk. „Unde-i unul, nu-i putere. Unde-i doi puterea creste...” Ahol egy van, nincs erő, ahol kettő, ott nő az erő... Mi pedig sokan vagyunk, nagy az erők, amivel a biztos, boldog jövőt építjük. Kövessétek példánkat!

A létaiak jó darabot hallgattak. Gondolkoznak. Aztán Dévai György dolgozó földműves megszólalt:

— Követjük is! — s a többiek is határozottan mondták: — Követjük!

A látogatók nagy érdeklődéssel szemléltek meg a gazdaságot, hallgatták meg Morea Ilisie kollektiva tag beszámolóját. Morea Ilisie megmutatta az 5 hektár kiterjedésű veteményes kertét, elmondotta, hogy eddig soha nem termeltek veteményt Süttmegben. Most nagy jóvedelmet biztosítanak a zöldségtermesztéssel. Megmutatta a hatalmas kiterjedésű buzavetést, amit géppel munkáltak meg s melyen már kalászba szökken a gabona.

Hunyadi Kati, a látogató csoport egyik tagja, így szólt az eredmények láttán:

— Ezt mi, egyéni gazdaságunkban soha sem tudjuk elérni.

Még nagyobb volt a csodálkozás, amikor a létaiak megnézték a készülő halastavat. Ez is a bőséges élethez járul hozzá.

Késő délután volt, amikor a látogatók visszatértek Létára. A süttmegi kollektív gazdaság néhány fiatalja kísérte vissza a látogatókat. Az ut, ahol a tehéngépkocs végighaladt, daltól volt hangos. A süttmegi fiatalok forradalmi dalokat énekeltek. Dalban dicsőítették a Szovjetuniót, a nagy Sztálint, dalal köszöntötték a Román Munkáspártot, mely lehetővé tette számukra a boldog életet, megteremtette számukra a felszabadulás lehetőségét a föld rab-szolgaságából.

Létán érdeklődéssel várták a látogató-csoport tagjait. Azok rögtön munkába kezdtek, felvilágosító munkába, elmondva azt, amit láttak, tapasztaltak. Elmondották, hogy a süttmegi dolgozó földművesek, a kollektív gazdaság tagjai boldog életet élnek.

SZÉKELY GYÖRGY

